

CHRZĄSZCZ BRZMI W TRZCINIE NIE BEZ PRZYCZYNY

W owadzie świecie chrząszcze to najliczniejszy rząd, który reprezentuje 400 tys. gatunków. W Polsce żyje ich około 6200, a wśród nich stosunkowo niezbyt liczne gatunki chronione i niestety coraz liczniejsze w grupie zagrożonych wyginięciem. Właśnie dla ochrony tych zwierząt oraz popularyzacji wiedzy o chrząszczach, zainicjowany został projekt edukacyjno-badawczy "Chrząszcz brzmi w trzcinie nie bez przyczyny", realizowany przez Wielkopolski Park Narodowy, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Celem projektu jest zwiększenie świadomości społecznej na temat roli owadów w przyrodzie oraz znaczenia parków narodowych w ochronie najcenniejszych elementów różnorodności biologicznej. Do jego realizacji posłużą efekty badań naukowych nad różnorodnością biologiczną chrząszczy Wielkopolski, ze szczególnym uwzględnieniem danych z Wielkopolskiego Parku Narodowego, zarówno historycznych, jak i współczesnych, pochodzących z aktualnie realizowanych, interdyscyplinarnych badań, prowadzonych wspólnie z poznańskimi Uniwersytetami.

„Wielkopolski Park Narodowy należał do tej pory do jednego ze słabiej rozpoznanych entomologicznie. Chrząszcze nie były tu wyjątkiem, mimo bliskości dwóch dużych Uniwersytetów, którym tematyka biologiczna nie jest ani obca, ani obojętna. Aby wypełnić tę lukę poznawczą, od kilku lat prowadzone są intensywne badania nad chrząszczami Parku” – mówi prof. UPP dr hab. inż. Paweł Sienkiewicz z Katedry Entomologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W silnie przekształconym krajobrazie rolniczej Wielkopolski jest to miejsce szczególne, stanowiące wyjątkowy punkt różnorodności biologicznej. Warto przy tym zauważyć, że warunki bytowania owadów w Parku poprawiają się z roku na rok, w wyniku przemyślanych działań ukierunkowanych na ochronę ekosystemów. „Aby skutecznie podejmować działania, chroniące różnorodność biologiczną potrzebny jest nie tylko transfer wiedzy. Kluczowe jest zaangażowanie społeczności lokalnych w budowanie tej wiedzy i zwiększanie świadomości ekologicznej wynikającej z nauki. Dzisiaj, przy znacznym oderwaniu się społeczeństwa od rozumienia, a czasem nawet dostrzegania otaczającej nas przyrody, Uniwersytety mają za zadanie uczestniczenia w edukacji już nie tylko studentów, ale ogólnie społeczeństwa. Wynika to z odpowiedzialności za kształtowanie postaw opartych o wiedzę” – dodaje entomolog z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Przykład nauki obywatelskiej

Niezwykle istotnym, a zarazem oryginalnym elementem projektu "Chrząszcz brzmi w trzcinie nie bez przyczyny", wyróżniającym go z całą pewnością na tle innych działań edukacyjnych, będzie właśnie włączenie społeczeństwa w badania nad chrząszczami. „W tym celu opracowany został przewodnik terenowy z kluczem do rozpoznawania wybranych gatunków chrząszczy, w którym zostały zawarte również wskazówki przydatne w obserwacji i ochronie chrząszczy oraz ich siedlisk. Dzięki notatkom, które będzie można prowadzić w przewodniku, a następnie wysyłać drogą e-mailową zgłoszenia ze zdjęciem i lokalizacją obserwacji do Parku, w proces badawczy zostaną włączeni goście odwiedzający Park” – tłumaczy dr Rafał Kruczewski z Wielkopolskiego Parku Narodowego. „W ten sposób projekt nabierze bardzo oryginalnego charakteru i znajdzie się w niezwykle dziś ważnym nurcie nauki obywatelskiej (citizen science), realizującym zarówno cele edukacyjne, jak i naukowe” - dodaje.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

ul. Wojska Polskiego 28

60-637 Poznań

tel. +48 61 846 67 59, 512 862 726

e-mail: rzecznik@up.poznan.pl

Edukacja przez zabawę

W ramach projektu przygotowany został również szeroki pakiet edukacyjny. Wydany został kalendarz na rok 2023, przedstawiający zdjęcia i opisy wybranych gatunków chrząszczy WPN. Powstała gra terenowa, polegająca na zdobywaniu informacji, kryjących się w rozmieszczonych w różnych częściach Parku punktach z QR kodami oraz następnie udzielaniu odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszu gry. Uczestnicy gry terenowej w nagrodę za rozwiązanie całego zadania otrzymają komplet materiałów edukacyjnych. Dla dzieci dodatkowo przygotowane zostały materiały edukacyjne w postaci puzzli, memory terenowego o tematyce entomologicznej, które będą wykorzystywane podczas zajęć edukacyjnych. Dla szerszego rozpropagowania idei ochrony różnorodności biologicznej przygotowany został również materiał filmowy prezentujący problematykę ochrony bezkręgowców na przykładzie chrząszczy.

Za pomocą przygotowanych środków edukacyjnych realizatorzy projektu chcą dotrzeć do odbiorców edukacji ekologicznej z różnych poziomów wiekowych, głównie szkół podstawowych i średnich.

Zatem stąpając po leśnych ścieżkach, uważajmy na chrząszcze. To piękne i niezwykle pożyteczne owady, które pełnią nieocenioną rolę w naszym ekosystemie.

Przedsięwzięcie zostało dofinansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w ramach umowy dotacji numer 10825/U/400/122/2022 z dnia 18.10.2022 r. „Chrząszcz brzmi w trzcinie nie bez przyczyny” – doposażenie sali edukacyjnej wraz z drukiem publikacji oraz stworzenie filmu o chrząszczach na terenie Wielkopolskiego Parku Narodowego”.